

پیام هایی از سخنان امام حسین (علیه السلام)

<?xml encoding="UTF-8?>

فرق بین شیعه و دوستدار بودن

شخصی به امام حسین علیه السلام عرض کرد: یا ابن رسول الله من از شیعیان مخصوص شمایم. حضرت به او فرمودند: ای بنده خدا، طبق ادعایی که هم اکنون کردی، باید همانند ابراهیم خلیل علیه السلام از قلب سلیم برخوردار باشی؛ چون خداوند متعال درباره ایشان می فرماید: «و از شیعیان او حضرت ابراهیم است؛ زیرا با قلبی سلیم به درگاه خداوند آمد». «پس در حال خود بنگر و ببین اگر قلب تو نیز مانند قلب ابراهیم علیه السلام است بدان که از شیعیان مایی؛ اما اگر به آن مرتبه از اطمینان و سلامت دل نرسیده ای، فقط از دوستداران ما محسوب می شوی».

منزلت معلم معارف دینی

در فرهنگ اسلامی به علم و علم آموزی اهمیت فوق العاده ای داده شده است؛ به گونه ای که علی علیه السلام تصریح می کنند: «هرکس به من حرفی بیاموزد مرا بنده خود ساخته است». و نقل می کنند وقتی عبدالرحمن سلمی، معلم یکی از فرزندان امام حسین علیه السلام، به او سوره حمد را آموخت امام حسین علیه السلام هدایای به او دادند که چنین عملی در مقابل چنان کاری تا به آن روز از کسی دیده نشده بود. بعضی از افرادی که چنین بخششی را از آن حضرت دیدند. به او اعتراض کردند که پاداش مورد استحقاق این معلم بسیار کم تر از آن مبلغی بود که شما به او عطا فرمودید. امام حسین علیه السلام در پاسخ فرمودند: «این مقدار پاداش در برابر آنچه او به فرزند من آموخته بود، بسیار ناچیز است. ارزش کار معلم بسیار بیشتر از این مقدار هدایاست».

ضرورت تفکر در امر دنیا و مرگ

امام حسین علیه السلام به پیروان خود توصیه می کنند در سرگذشت دیگران که پیش از این در دنیا بودند و در رفاه و آسایش زندگی می کردند تأمل کنند و همواره به یاد مرگ باشند چرا که این کار انسان را از گناه باز می دارد. آن حضرت می فرمایند: «ای فرزند آدم، کمی اندیشه کن و به خطاب به نفس خود بگو: پادشاهان و صاحبان دنیا و جهان داران گذشته کجایند؟ آنهایی که شهرها بنا کردند و نهرها را جاری کردند و... و سرانجام با بی میلی از همه آنها جدا شده، از دنیا رفتند و همه را برای دیگران به ارث گذاشتند. ما هم روزی مثل آنها همه چیز را به دیگران وا گذاشته، به آنها خواهیم پیوست. ای فرزند آدم، هنگامی را به یاد آور که با مرگ دست و پنجه نرم می کنی و در قبر پهلوی به زمین می گذاری و در پیشگاه خدا تمام اعضای بدنت علیه تو گواهی خواهند داد و رازهای پنهان آشکار شده، ترازوهای عدالت برقرار می شود».

سفارش هایی به گناه کاران

روزی شخصی خدمت امام حسین علیه السلام آمد و عرض کرد: ای پسر رسول خدا، من فرد گناه کاری هستم و توانایی دست برداشتن از گناه را ندارم. با این حال از شما درخواست دارم که مرا موعظه کنید. امام حسین علیه السلام فرمودند: «ای مرد، هرچه می خواهی بکن اما قبل از انجام دادن گناه چند چیز را رعایت کن: اول این که از رزق و روزی خداوند نخور، آن گاه هرکاری می خواهی انجام بده؛ دوم آن که از ملک خدا بیرون برو بعد هرچه دوست داری گناه کن؛ سوم آن که در جایی برو که خداوند تو را نبیند؛ چهارم، هرگاه ملک الموت خواست روح از بدنت جدا کند و جانت را بگیرد او را از خود دور کن؛ پنجم این که وقتی مالک دوزخ تو را به سوی آتش می برد اگر می توانی از کار او جلوگیری کن و وارد آتش جهنم نشو. در آن صورت هرچه می خواهی گناه کن».

اقسام عبادت کنندگان

همانند سایر اصناف مردم، عبادت کنندگان نیز با هم دیگر فرق می کنند. امام حسین علیه السلام در روایتی اقسام عبادت کنندگان را به سه گروه تقسیم می کنند و می فرمایند: «گروهی از مردم به امید پاداش و رسیدن به نعمت های بیشتر، از جمله وارد شدن به بهشت، خدا را عبادت می کنند. این از نوع عبادت سوداگران است. گروهی دیگر از ترس عذاب الهی به بندگی و عبادت مشغول می شوند. این، عبادت بردگان است. اما گروهی به جهت شکرگزاری و قدردانی از نعمت های الهی و تسلیم در برابر عظمت خداوند او را عبادت می کنند. این، عبادت آزادگان است و بهترین نوع عبادات همین نوع بندگی و عبادت است».

اقسام برادران دینی

امام حسین علیه السلام درباره اقسام برادران دینی می فرمایند: «برادران دینی چهار گونه اند: برادری که هم در فکر دوست و هم در فکر خویش. این گونه برادران طوری عمل می کنند که همیشه بین شما دوستی برقرار باشد و رشته برادری بریده نشود. برادری هم هست که در دوستی فقط به فکر دوست؛ یعنی در محبت کردن به تو به مرتبه ای رسیده است که از طمع دنیوی نسبت به تو و آنچه در دست داری گذشته است و هیچ چیزش را از تو دریغ نمی دارد. اما برادری هم هست که همیشه به فکر خودش است. چنین فردی دشمنی است در لباس دوست، همیشه در انتظار فرصتی است تا بتواند از تو و امکاناتی که در دست دوست به نفع خود استفاده کند و حتی از بغض و حسادت نسبت به تو دریغ ندارد. برادری هم هست که نه برای تو سودمند است و نه برای خودش. پس تا می توانی از چنین دوست بی خردی فاصله بگیر».

ارزش دنیا و زرق و برق آن

امام حسین علیه السلام درباره دنیا و فناپذیری آن می فرمایند: «ای بندگان خدا، از دنیا برحذر باشید. اگر بنا بود دنیا به کسی پایدار بماند یا کسی در دنیا حیات جاوید داشته باشد، پیامبران الهی برای بقا سزاوارتر از همه کس بودند؛ ولی خداوند دنیا را به منظور آزمایش آفریده است و ساکنان آن را برای فنا شدن خلق فرموده که تازه گی های آن رو به کهنگی دارد. نعمت هایش از بین رفتنی و شادی هایش به اندوه تبدیل شدنی اند. دنیا منزلگاهی

است موقت که جای سکونت دائم نیست. پس از این دنیا توشه گیرید که بهترین زادوتوشه تقواست... بیچاره کسی است که فریب زرق و برق این دنیا را خورده، دل به این زندگی فانی و زوال پذیر ببندد. دنیا همیشه کسانی را که با آرزوهای دراز دل به او بسته اند، ناامید کرده کاخ آرزوهایشان را واژگون می سازد».

نکوهش اسراف

نقل می کنند شخصی خانه بسیار مجللی برای خود بنا کرد و امام حسین علیه السلام را برای دیدن خانه اش دعوت کرد تا حضرت پس از بازدید از آن جا در حق صاحب خانه دعای خیری بکنند. حضرت وقتی وارد خانه شدند با تعجب و تأسف نگاهی به اطراف خانه انداختند. آن گاه فرمودند خانه آخرت را (به سبب اسراف و زیادروی در هزینه ساختمان سازی) ویران ساخته ای؛ در مقابل به آبادسازی خانه دیگری که فناپذیر است پرداخته ای. اگرچه با این کار خودت را در نزد مردم عزیز و بزرگ داشته ای تا مردم به چشم بزرگی به تو نگاه کنند، اما بدان که در نزد اهل آسمان فردی بسیار پست و حقیر محسوب می شوی و همه آنها تو را دشمن می دارند».

سفارش به تقوا

امام حسین علیه السلام در سفارش به تقوا و بیان آثار آن می فرمایند: شما را به رعایت تقوای الهی سفارش می کنم؛ زیرا خداوند برای کسی که تقوای الهی را پیشه خود سازد ضمانت کرده است که احوالش را از آنچه ناخوش می دارد به آنچه دوست می دارد، دگرگون سازد و از آن راهی که هرگز گمان نمی کرد روزی اش را مقرر فرماید. پس بپرهیزید از این که در زمره کسانی باشید که از مردم بر گناهانشان بیمناکند ولی از کیفر گناه و کوتاهی های خود آسوده خاطر یا غافلند. هرگز کسی با فریب و حيله داخل بهشت نمی شود و کسی جز از طریق اطاعت از احکام الهی به کمالاتی که خداوند برای انسان مقدر کرده است دست رسی پیدا نمی کند».

مرد آزاده کیست؟

امام حسین علیه السلام می فرمایند: «هرآنچه در شرق و غرب آفتاب بر آن می تابد، از قبیل دریا، خشکی، کوه و دشت، همه نزد خداشناسان و اولیای خدا ناچیز و مانند برگشتن سایه است... مرد آزاده این چیزهای پست (زخارف دنیوی را) را به مردم دنیا وا می گذارد؛ زیرا بهای آزادمرد هیچ چیز جز بهشت نیست. پس شما خود را به غیر بهشت نفروشید و کسی که با به دست آوردن مال و مقام ناچیز دنیا خشنود شود، بی شک به پست ترین چیز راضی شده است».

پایبندی به سلام کردن

نقل می کنند مردی به حضور امام حسین علیه السلام رسید و بدون مقدمه و سلام به آن حضرت عرض کرد: «حالتان چطور است؟ خدا عافیتان دهد!». امام حسین علیه السلام به او فرمودند: «قبل از سخن گفتن سلام کن، بعد سخن بگو. خداوند عافیت دهد!» آن گاه اضافه کردند: «تا کسی سلام نکرده است به او اجازه سخن گفتن ندهید؛ چرا که سلام کردن هفتاد پاداش دارد که 69 قسمت آن پاداش برای سلام کننده است و تنها یک قسمت برای جواب دهنده است».

میانه روی در دوستی

یکی از رفتارهای زیان بخش عدم رعایت اعتدال در دوستی هاست. چه بسا انسان در نتیجه افراط و تفریط در دوستی موجب رنجش خاطر دوستان خود شود و در نتیجه از آثار و برکات نعمت دوستی محروم گردد. ائمه اطهار علیه السلام در همه امور بر رعایت اعتدال تأکید می فرمودند. حتی در دوستی اهل بیت علیهم السلام. امام حسین علیه السلام در روایتی پس از سفارش به دوستی خاندان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم، تأکید می فرمایند که در این کار از حدود تجاوز نکنید. آن حضرت می فرمایند: «ما خاندان پیامبر را به شیوه ای که مورد نظر اسلام است دوست بدارید؛ چرا که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: مرا بیش از آنچه سزاوارم ستایش نکنید. خداوند مرا بیش از آن که به پیامبری برگزیند، به بندگی خود برگزید».

گرفتاری دوستان اهل بیت علیهم السلام

بسیاری از افراد بر این گمانند که هرکس بیشتر پایبند ارزش های الهی باشد و رفتارهای خود را با احکام دینی تطبیق دهد و همین طور رابطه قوی تری با اهل بیت علیهم السلام داشته باشد، حتما باید در رفاه و آسایش و امنیت باشد. در حالی که از مجموعه رهنمودهای اولیای الهی چنین بر می آید که چون انتخاب این مسیر زمینه ساز کمال انسان است و معمولاً کمالات با خواست های نفسانی خود انسان و منافع دیگران در تعارض است، لذا برای انسان مشکلاتی را در پی دارد. بر این اساس همواره ائمه اطهار علیه السلام به پیروان خود یادآوری می کردند که پیروی از اوامر الهی و سیره معصومین علیهم السلام خالی از سختی نیست.

امام حسین علیه السلام در این باره می فرمایند: «سوگند به خدا بلا و تهیدستی و قتل، بسیار زود دامن گیر دوستان ما می شود. بلاها همانند اسبان تیزتک مسابقات و سیلاب ها آنها را به طور ناگهانی فرا می گیرند». البته این پیشامدها چون قدرت مقاومت و میزان اخلاص و ایمان افراد را افزایش می دهد، در نهایت به سود آنها تمام می شود و میزان محبت آنان را به خدا و اولیای او مشخص می سازد.

شرط سخن گفتن

برای مؤثر واقع شدن سخن شرایط و زمینه هایی لازم است که رعایت آنها موجب نتیجه گیری بهتر و عدم توجه به آنها چه بسا موجب بی تأثیر شدن سخن انسان می شود. امام حسین علیه السلام در این باره می فرمایند: «در آنچه به تو ارتباطی ندارد سخنی بر زبان جاری مکن؛ چرا که ممکن است به سبب آن در روز قیامت باز خواست شوی و حتی در آنچه مربوط به توست سخن مگو، مگر این که جا و موقعیت مناسبی پیدا کنی؛ زیرا چه بسیار سخن گویانی که گرچه به حق سخن گفته اند، اما چون محل و موقعیت آن را در نظر نگرفته اند مورد تمسخر دیگران واقع شده اند».

نکوهش پوشیدن لباس شهرت

گرچه لباس وسیله ای است برای پوشاندن بدن، اما نوع و رنگ و دوخت آن باید متناسب با شخصیت انسان و هماهنگ با آداب و رسوم اجتماعی باشد. بنابراین پوشیدن لباس مندرس و کثیف و همین طور لباس تنگ و نامناسب در فرهنگ اسلامی مذموم است. از جمله اموری که در روایات اهل بیت علیهم السلام از آن منع شده لباس شهرت است؛ یعنی لباسی که انسان به واسطه پوشیدن آن انگشت نمای دیگران یا مورد تمسخر آنها واقع می شود. امام حسین علیه السلام در این باره می فرمایند: «کسی که لباس شهرت بپوشد خداوند متعادل در روز واپسین به او بی اعتنایی می کند و از او روی بر می گرداند».

دو نشانه شریف ترین انسان

برخلاف سایر جهان بینی ها ملاک سنجش کمالات آدمی در اسلام، فضیلت های اخلاقی و ارزش های متعالی انسانی است. اموری چون برخورداری از مال و منال و داشتن قدرت اجتماعی و موقعیت شغلی بهتر و جز آن معیار کمال و میزان تشخیص ارزش واقعی انسان محسوب نمی شود. وقتی از امام حسین علیه السلام سؤال می کنند «شریف ترین مردم کیست؟»، آن حضرت می فرمایند: «کسی که پیش از آن که او را پند دهند از پیشامدها پند گیرد و قبل از آن که دیگران او را نسبت به امور آگاه سازند، در نتیجه تیزهوشی و خودسازی خود بیدار شود و به امور اطلاع پیدا کند».

نشریه گلبرگ، اسفند 1381